

Sergejus Andruškevičius

Depresijos (klinika, chronobiologija, gydymas)

Depresijos (klinika, chronobiologija, gydymas) / Vilnius: UAB „Vaistų žinios“, 2023 m. –

344 p. ISBN 978-609-8215-44-1

Apsvarstė ir pritarė leidybai Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto taryba 2022 m.

birželio 28 d.; protokolas Nr. (1.2. E) 150000-TP-6

Pratarmė

Skaitytojams pristatoma monografija, skirta depresijų problematikai. Joje nagrinėjama endogeninių fazinio pobūdžio depresijų klinika, psichopatologija, fenomenologija, chronobiologija, terapinės dinamikos dėsningumai, terapijos, gydymo prognozavimo, pasiektos remisijos kokybės ir stabilumo vertinimo principai.

Afektinių sutrikimų patogenezės tyrimas yra viena pagrindinių patofiziologijos krypčių. Remiantis šiuolaikinėmis žiniomis apie afektinių sutrikimų patogenezės neurofiziologinius mechanizmus, teigtina, kad jų atsiradimą lemia galvos smegenų pagumburio limbinės struktūros. Priekinė pagumburio (pirmiausia *nucleus suprachiasmaticus*) sritis, glaudžiai susijusi su galvos smegenų kamieno serotonerginiais branduoliais, be kita ko, yra ir bioritmų reguliavimo morfologinis ir funkcinis pamatas. Kaip žinoma, chronobiologiniai mechanizmai, pirmiausia cirkadianinių ritmų bei miego ir būdravimo ciklo tarpusavio sąveika, yra svarbus afektinių sutrikimų patogenezės veiksnys. Jie reiškiasi prognostiškai reikšmingais neurofiziologiniais ir klinikiniais požymiais, kurie gali būti svarbūs diagnostikai ir gydymui. Tačiau chronobiologinis depresijų dinamikos aspektas, prognozinis jų chronobiologinių ypatumų reikšmingumas vis dar mažai ištirtas. Yra žinoma, kad depresijų dinamikos stereotipą lemia bendri klinikiniai patogeneziniai dėsningumai, kurie reiškiasi sistemingais individualaus reaktyvumo pakitimais ir sąlygiškai nepriklauso nuo depresijos struktūros. Ši monografija, be visa ko, skirta chronobiologinio klinikinių depresijų dinamikos dėsningumų veiksnio, cirkadianinės ritmikų analizei, atsižvelgiant į būklės tipologiją, eigos tipą, epizodų reguliarumą, jų skaičių, afektinio sutrikimo trukmę, pacientų amžių ir sezoną.

Monografijoje nagrinėjamas ir sezoniškumo, tiksliau, sezonų kaitos poveikio depresijų formavimuisi, klausimas, kuris iki šiol skatina diskusijas. Kaip tik todėl pastaraisiais dviem dešimtmečiais ryškiai padidėjo susidomėjimas sezoniniais afektiniais sutrikimais – jie tyrinėjami klinikiniu-psichopatologiniu, klinikiniu-biologiniu aspektais. Tačiau tenka konstatuoti, kad sezoninio afektinio sutrikimo kriterijai iki šiol lieka diskusijų objektas, o tai gali lemti jo tyrimų rezultatų prieštaravimus.

Autorius tiki, kad ši knyga bus išsamus ir patikimas žinių šaltinis ir studijuojantiems psichiatrijai, ir dirbantiems praktikinę psichiatro darbą.

Prof. dr. Sergejus Andruškevičius